ANUL VII. — No. 1940. O SINGURĂ EDIȚIE DUMINICĂ 7 AUGUST 1894.

NUMERUL 15 BANI

ABONAMENTELE
INCEP LA 1 ȘI 15 ALE FIE-CĂREÎ LUNÎ
SI SE PLATESC TOT-D'A-UNA INAINTE

IN București LA CASA ADMINISTRAȚIEÎ
DIN Județe și Streinătate PRIN MANDATE POȘTALE
UN AN ÎN ȚARĂ 30 LEÎ; ÎN STREINĂTATE 50 LEÎ
ȘASE LUNÎ .. 15 » » » 25 »
TREÎ LUNÎ .. 8 » » » 13 »

Un numer în streinatate 20 bani

MANUSCRIPTELE NU SE INAPOIAZA

Adevĕrul

Să te ferești Române de cuiŭ strein în casă

V. Alexandri.

NUMERUL 15 BANI

ANUNCIURILE
DIN *București* și *județe* SE PRIMESC *numaî la Administrație*
DIN *Streinătate*, DIRECT LA ADMINISTRAȚIE ȘI *la toate oficiele de publicitate*
ANUNCIURÎ LA PAG. IV . . . . . 0,30 b. linia
» » » III . . . . . 2,— leî »
» » » II . . . . . 3,— » »
INSERȚIELE ȘI RECLAMELE 3 LEÎ RÎNDUL.
La Paris, ZIARUL SE GĂSEȘTE DE VÎNZARE CU NUMERUL LA *kioșcul No. 192, Boulev. St.-Germain*

UN NUMER VECHIU 50 BANI

ADMINISTRAȚIA
PASAGIUL BĂNCEI NAȚIONALE (CASELE KARAGEORGEVICI)

Director politic: ALEX. V. BELDIMANŬ

REDACȚIA
PASAGIUL BĂNCEI NAȚIONALE (CASELE KARAGEORGEVICI)

EÎ, ȘI?

Caserio a fost executat. Și cea dintîiŭ reflecție care mî-a venit cînd am aflat vestea, a fost următoarea:

— La ce î-a folosit luî tot sgomotul ce a făcut în jur-î? A ucis pe un om, pe care el îl credea cauza atîtor rele, fără să-și dea seama că omul acela nu erà de cît un factor neînsemnat în vîața socială; s'a expus să fie sfîșiat pe pîață; a suferit închisoarea; a atras atîta atenție asupra luî, — și a murit. A murit cum moare uu cerșetor, cum moare un împărat, cum moare orî-cine. Nicî maî bine, nicî maî răŭ. De-acuma, nimic nu-î maî folosește. A putut să fie un mare criminal, un mare fanatic, un nebun extraordinar, — toate astea nu l'aŭ făcut nicî să trăîască maî mult, prelungind ast-fel cel maî anost dintre visurî, nicî nu l'aŭ deosebit de peștî, de furnicî, de oamenî.

— Caserio? Cine a fost Caserio?

Așà aŭ să se 'ntrebe oamenii peste o sută orî două de anî. Și nimenî n'are să-l maî știe și nimenî n'are să 'l poată învià!

Ce stranie și ce adîncă e totușî puterea asta, care ne face ca, deși cunoaștem finalul farseî dramatice pe care o numim vîață, — să ținem totușî cu orî-ce preț ca să jucăm în ea *rolurî* tot maî însemnate!

In cele din urmă, cred că-î o simplă curiozitate. In mod fatal, vîața tuturora se 'ncepe și se sfîrșește la fel. Aceeașî apariție murdară și desgustătoare, același sfîrșit murdar, peste care e nevoîe să se pue capacul cosciugului, ca să nu stricî aerul. Cu toate astea, pentru că *amănuntele* vîețeî unuîa se deosibesc de ale altuîa, pentru că ni se 'ntîmplă adesea lucrurî care ni se par că sînt nouă, așteptăm cu frigurî să vedem ce o să urmeze. In fond, romanul e tot prost, anonimul autor n'a dat nicî o notă originală, îar cînd închidem cartea prăfuită, vedem că cunoșteam și prea cunoșteam subiectul. Intriga, partea *nouă* care ne-a pasionat, a fost o iluzie.

Iată de ce, nimic nu este maî lipsit de sens, ca patima pe care o punem pentru un rezultat așà de banal și așà de... același. Cum este cu putință, ca,—știind de maî nainte care va fi sfîrșitul, — să 'l uîtăm în tot-d'auna și să ne frămîntăm ca să ne facem vîața într'alt-fel de cum e? Ce însemnează necontenita asta fierbere pentru un lucru așà de mic și de nimic? De ce ne orbim pînă 'ntr'atîta, încît, cu toate că la urmă corabia trebuîe să se scufunde, ne războim și ne trudim și ne insultăm și ne calomniăm, pentru ca sà salvăm o ficțiune destinată să n'aîbă scăpare?

Vezî bine că se surpă malul cu tine, și totușî te împotrivești, par'că n'aî fi un pitic ridicul!

Iată un om cu minte. A 'nvățat atîta cît să știe că, la urma urmeî, farsa va fi tot farsă. Ar putea să treacă prin vîață ca un condamnat, ar putea să se resemneze, ar putea privi lucrurile și oamenii dintr'o înălțime intelectuală, unde se filozofează, unde toate sînt reduse la valoarea lor justă, unde visurile înșelătoare se sting, unde nu 'nfloresc himere.

Nebunul însă nu se lasă. El se zbucîumă, îșî închipuîe că nu-î ca toțî semenii luî, presupune că are să schimbe aceea ce 'n vecî neschimbat rămîne, se vede maî înțelept și maî capabil de cît toțî. Și omul acesta se chîamă geniu, — pe cînd dacă și-ar împinge numaî puțin maî departe «genialitatea» ar fi nebun în toată forma.

Privițî-l cîțî dușmanî și-a făcut. Aplaudat de unii, fluerat de alțiî, admirat în față, calomniat în lipsă, nenorocitul se leagănă în tot soîul de iluziî,—și moare cugetînd mereŭ la binele pe care l-a făcut, și moare beat de farmecul mincinos că veacurile aŭ să se ocupe de el... Insă veacurile habar n'aŭ, ele trec nepăsătoare fără să se oprească a admirà cenușa celuî îngropat. Sînt lucrurî maî frumoase de văzut.

O explicație există, de sigur.

Oamenii sînt încă prea proștî ca să înțeleagă lucrul acesta, așà de simplu în fond, că vîața e mincîuna cea maî gravă din toate mincîunile cărora ne supunem. Desvoltarea noastră intelectuală n'a putut încă ajunge pîn' acolo, în cît să ne dăm seama și de iluzia asta, cum ne-am dat seama de atîta altele. Totul este o chestie de pricepere relativă. Nu sînt sălbaticî carî n'aŭ ideîe de visurî, carî îșî închipuîesc că 'n vis sufletul lor se plimbă prin pădurî, vînează și mănîncă? De sălbaticiî aceîa omul *maî civilizat* (căcî *om civilizat* nu s'a fabricat încă) îșî bate joc. Și poate că tot așà aŭ să-și batâ joc alțiî de noî, cînd or aflà ce am crezut că-î visul cest-l-alt căruîa î-am zis vîață.

Eî bine, tocmaî pentru că luăm visul acesta drept o realitate și-î uîtăm sfîrșitul, noî ne creîăm pasiunî adîncî, grijî nenumărate, revolte, bătăliî și atîtea alte jucăriî funebre. Dar toate luptele noastre toate zbucîumările acestea, sînt simple pasiunî,

Cînd auzițî de actele cele maî marî, gîndițî-vă la înșelăcîunea pe care o sufere autorul lor, care-șî închipuîe că, dacă el face ceva pentru contemporanî, apoî nicî posteritatea nu'l va uîtà pe el. Și, în definitiv, gîndițî-vă că aceea-ce noî numim «o faptă mare», pentru autor este un mijloc ca orî-care altul de a uîtà de vîață.

Ca să uîtăm sfîrșitul acesta, de care în prostia noastră ne temem, uniî cetim, alțiî bem bere, alțiî admirăm caiî la curse, alțiî cursele femeilor, alțiî ne bucurăm să fim în parlament și alțiî scriem la gazetă. Ceasurile trec, —îar singuriî fericițî sînt tot ceî pentru carî ceasurile *aŭ trecut*.

Poate că într'o zi marșurile de mort n'aŭ să maî fie *funebre* ci niște sîrbe pline de veselie. Cît însă-î va trebuî omenireî pînă să se scuture de cel maî greŭ și maî teribil dintre prejudițiî?

Anton Bacalbașa.

GALERIA LITERARĂ

GHEORGHE IONESCU

Fatalitatea î-a dat acest nume, care în țara noastră echivalează cu un anonim, și e întrebare dacă un anonim ar fi rămas toată viața luî, chiar și după prima sa încercare de a se deosebi de ce-îl'alțî Ioneștî prin duplificarea litereî *n*, dacă într'o bună dimineață nu î-ar fi trăsnit prin minte geniala ideîe de a-și forma din primele litere ale mahalagiesculuî săŭ nume o poreclă cu un parfum ultra-exotic.

Și e adevărat că porecla i s'a schimbat aproape în renume, căcî dacă nimenî nu cunoaște pe Gheorghe Ionescu, cine n'a auzit încă de *Ionnescu-Gion* în țara asta?

Nicî n'aî rostit bine acest nume, și par'că-țî umblă prin gură o citație din franțuzește... amintire de pe vremea cînd Gion facea pe Sarcey la *Romînul*, iar în intervale judeca *post festum* tezele licențiaților în litere și filosofie cu argumente din toți autoriî francezî de la Ronsard pînă în zilele noastre.

De la o vreme, cam luat peste picior de prietenî și dușmanî, Gion se hotărîse să nu maî citeze din franțuzește. Cu această hotărîre a trecut la *Revista nouă*, unde luînd la refec *Istoria literaturiî romîne* a luî Rudow în tovărășie cu d-niî Hășdăŭ și Șăineănu, nu maî citează de cît din nemțește. Ce să-î facî: *citația* din fire n'are lecuire.

In vremea din urmă însă s'a lăsat cu totul de literatura propriu zisă, unde de alt-fel a rămas maî mult Gheorghe Ionescu de cît Gion, și și s'a apucat de Istorie. Insă și încercările sale istorice aŭ fost caracterizate de maestrul săŭ Hășdeŭ printr'un termen... *holeriform*, care nu se poate tipări *cu cerneală* pe hîrtie. Uniî zic că aceasta s'a întîmplat din cauză că *maestrul* nu poate suferi concurențî în istorie, cu toate că alțiî susțin că din partea asta n'ar fi nicî o primejdie la Gion. Dar astea sînt chestiî intime.

In viața publică Gion a dus-o pînă la demnitatea de secretar general la instrucție, în care calitate n'avea admirator maî *desinteresat* de cît pe Herr Grigorovitza, care umplea cîte gazete nemeștî putea cu articole despre. *Dr. Ionnescu-Gion, Mitglied der K. rum. Academie und general-secretar des Königlich rum. Cultus und Unterrichts ministerium*, — cîte cuvinte, atîtea catedre pentru Herr Grigorovitza.

Aproape atîtea și-a rezervat pentru zile grele și d. G. Ionnescu-Gion.

Zig.

TOT D'AUNA...

— *Pentru Néjdroma Godar* —

Algeriană, ochiî tăî
Aŭ adîncimile albastre
Din cerul țăreî tale cald,
Etern senin și plin de astre...

Și glasul tăŭ e adormitor
Ca o romanță de chitară,
Iar sînul tăŭ m'a îmbătat
Ca adierile de vară...

Tu m'aî ucis sub sărutărî,
Sub sărutărî ce dor în urmă,
Și-al căror farmec voluptos
In vecî din suflet nu se curmă...

Acum te-aî dus... viața ta
E nestatornică într'una. —
O dată m'aî iubit,—și-apoî
Să te doresc în tot d'auna!

(Thunersee) Traian Demetrescu

PROSTIE SI TALENT

Studiu complicat cu Darwinism și în care se dovedește că Spanachidi este un simbol

Tot în *Adevĕrul*, am scris o dată că nimenî nu-î maî popular ca oamenii rĕî. Și am citat între alțiî pe domniî Zdrelea, Mărunțelu & comp.

Uniî 'mî-aŭ spus atuncî că sînt paradoxal.

Iată însă că astă-zî am cetit în *L'Ère Nouvelle* un articol foarte interesant iscălit *A. Zebroglio*, intitulat *desinconvénients de l'honnêteté*, și care coincide perfect cu ce am scris eŭ. Autorul *neajunsurilor onestitățeî* susține că nu-î nimic maî prost decît să fiî om de treabă. Eștî sigur, dacă însușeștî *defectul* acesta, că aî să ajungî răŭ, că aŭ să-țî îa înainte oamenii fără scrupul, că'n lupta pentru traîŭ o să fiî îngenuchiat.

Și am gă-it, în articolul de care vorbesc, nenumărate exemple. Autorul ține să dovedească, — și izbutește, — că 'n lume selecția celor bunî nu atîrnă de propria forță și capacitate a individuluî, ci de mijlocul în care omul trăește și se desvoltă. Confuzia asta a dus la încheierî greșite pe mulțî Darwin ștî.

Foarte bine.

*
* *

Tot în direcția asta, eŭ îmî îaŭ de la mine voia să merg și maî departe.

Toțî Darwiniștiî susțin că talentul și inteligența sînt niște arme admirabile în lupta pentru traîŭ. Așa se explică pentru ce clasele culte stăpînesc pe cele inculte; așa se explică pentru ce avocațiî bunî, cîștigă procesele, iar ceî proștî le pîerd.

Maî întîîŭ, în privința claselor, protestez. Eŭ am nerușinarea să susțiŭ că mariî proprietarî și arendașî, carî țin în mînă toată puterea Statuluî, sînt în majoritatea cazurilor maî puțin cultî, maî puțin inteligențî și maî puțin talentațî de cât muncitoriî. Nu cunoașteți marî proprietarî carî nu știŭ să iscălească? Și cu toate astea, eî sînt marî și tarî!

Si nu știțî cu toțiî că avem o poezie *populară* genială? Unde ațî maî auzit încă de genialitatea poezieî arendășeștî orî proprietăreștî? Totușî genialiî țăranî pîer, antigenialiî bogațî se 'ngrașe. Talent, inteligență? Nu face două parale!

Cît pentru avocațî, să nu maî vorbim. Nu-î nevoe să fiiî avocat *bun*, pentru ca să-țî meargă *bine*. E de ajuns să staî bine cu judecătoriî și poțî fi o nulitate, — procesele vor sosi. Am auzit de un advocat care a ajuns să facă treburî admirabile în chipul următor:

La ceasurile când avea clienți în biuroŭ, intra regulat un om îmbrăcut în livrea de-a palatuluî și-î spunea: «Măria Sa vă așteaptă la masă». Avocatul răspundea; «Spune Majestățeî Sale să maî aștepte numaî cincî minute, că viŭ îndată». Clienții cînd vedeaŭ că onorabilul este *per tu* saŭ *ena mu che ena su* cu Vodă, plăteaŭ îndoit, răspîndeaŭ vestea în tot orașul și eraŭ convinșî că, dac'o fi la o adică, avocatul poate stărui și la Rege pentru procesul lor. Și cînd vrea Regele...

E de prisos să adaog că omul «de la palat» era numaî feciorul din casă al avocatuluî. Dar așî vrea să știŭ: se 'ncape aicî talent orî inteligență orî «bun avocat»? Pur și simplu pișicherlîc!

*
* *

Să n'o lungim însă. Cetitorî entusiaștî, uitațî-vă 'mprejurul dumneavoastră. Vețî descoperi oamenî carî sînt profesorî de Universitate și știŭ maî puțin de cît studențiî; vețî descoperi funcționarî înalțî maî scurțî la minte decît copiștiî; vețî afla miniștri maî... cum să le zic?... de cît ipistațiî; vețî vedea, în fine, că talentul și poziția socială înaltă sînt lucrurî care fórte-foarte adesea trăesc ca mița cu cîinele.

Un exemplu maî cunoscut:

Ațî auzit și dumneavoastră, ca și mine, despre un mare bărbat de stat de care se ocupă presa de atîta vreme. Il chiamă Spanachidi și zice că-î gazetar.

Eî bine, dac'ațî urmărit *Carnetul luî Spanachidi* pe care *Adevărul* îl publică 'n fiecare zi,—și de sigur l'ațî urmărit,—ațî putut constata că numitul e maî prost decît ghetele pe care le-am aruncat eŭ luna trecută. Nu maî vorbesc de invențiile luî recente în chestiî de gramatică; nu maî pomenesc stilistica luî macabră; nu mă maî leg de torturile ce aplică adevăruluî cu atîta cruzime. Mă opresc numaî la *cugetările* luî.

Bine, frate, ce are omu ăsta'n cap? Iaurt? Clavir? Bragă? Apă Weles? Pătlăgele vinete? Ce are? Căcî ia presupunețî că un individ v'ar întîlni în stradă și v'ar spune: «In republică, prințul trebue să fie om de treabă, orî îl detronăm», saŭ v'ar strigà: «preoțimea trebue să fie un mijloc de demonstrație națională»,—ce i-ațî face? Nu l'ațî da pe mîna gardistuluî ca să-l ducă *deocamdată* la secție?

Cu toate astea, Spanachidi nu numaî că e liber, dar are și un loc la o gazetă din Bucureștî. Că salariul îî e foarte «modic», că gazeta nu se vinde, — asta-î altă socoteală. Vorba e: cum se poate să încredințeze cine-va luî Spanachidi orî *exuluî* Singe-Rece scoaterea uneî foî? Atîțea băețî cu oare-care talent, atîțîa băîețî inteligențî, umblà din redacție 'n redacție și din cancelarie 'n cancelarie și nu găsesc o slujbă de 50 de leî; îar Spanachidi cîștigă peste o sută de leî în fie-care lună.

Maî puteți zice că inteligența și talentul joacă un rol pe lumea asta? Spanachidi este o emblemă vie, un exemplu zdrobitor, o mustră cu carne, cum că puțin pișicherlic și puțină încovoîare, plus un decalitru de prostie distilată, fac maî mult decît calitățile superioare.

De altfel, poporul a înțeles aceasta admirabil, când a zis: cade norocul pe proștî!

Totul se reduce la «mediul în care trăește și se desvoltă individul». Da, în anume mediî, poate și Spanachidi să fie gazetar.

WUNDERKIND.

O PRIETENIE

Il chema *Henri*, — un trup slab de adolescent, puțin diform, cu un cap mare, păros, în care luceau, blajin și copilărește, doî ochî albaștri, umbrițî de gene stufoase, negre.

Venise la *Reichenhal* să respire aî r de munțî. Il însoțea o femeîe bătrînă; familia luî, fericită și bogată, plecase aîurea. Copilul acesta bolnav și urît fusese tot d'auna lăsat singur. Eraŭ zile întregî cînd nu'î vorbea nimenî.

Il zărisem, în cîte-va diminețî, plimbîndu-se prin parcul unde cînta orhestra. Umbla săltînd, făcînd cotiturî ciudate, oprindu-se brusc, reluînd mersul cu pașî grăbițî, saŭ încet de tot, ca și cum s'ar fi temut să nu facă zgomot. Alte orî umbla numaî în vîrful picioarelor saŭ în călcîîe. Lumea îl observa, zîmbind.

Era tot d'auna cu îngrijire îmbrăcat, purta mînușî și un baston de trestie.

Figura luî arăta aceiași expresie neschimbată, ca figurile de ceară expuse la vitrine. Cîte odată, în ochiî luî părea că tremură o senzație, o emoțiune năuntrică, —maî ales cînd asculta muzica. Atuncî se oprea în loc, și trebuia să'l priveștî cu multă atențiune, pentru a'î ghici părerea ascunsă ce-î cauza armonia.

Intr'o zi, se așeză pe o bancă, lîngă mine. Cum eram dispus, vruseî să fac o glumă răutăcioasă și apropiaiŭ de nasul nouluî venit un trandafir mare, cumpărat cu rouă pe el.

Henri nu făcu nicî o mișcare de surprindere, mirosi floarea în liniște, apoî întoarse capul spre mine, privindu-mă fără nicî o expresie, numaî pentru a mă privi. Hotărît: monstrul acesta 'mî devenea interesant.

Il întrebaî în franțuzește:

— Cum te numeștî?

El tăcu. Crezuî atuncî că nu cunoaște limba, și cum nicî eu nu cunoșteam alta străină, îmî păru foarte răŭ că nu puteam să mă înțeleg cu ciudatul meŭ necunoscut.

După două minute însă, primi răspunsul:

— Henri!

Mi se păru că e o pisică lihnită de foame, care silabisește.

Dar de ce întîrziase atît de mult răspunsul? Ințeleseî curînd că în creerul aceșteî spețe de idiot, procesul exprimăreî ideilor prin cuvinte se îndeplinea cu multă greutate și neprecizie.

La intervale rarî, el începu să'mî vorbească cu același glas stins, într'o franțuzească abea înțeleasă:

— Eŭ sînt din München...

Iî răspunseî că fusesem în orașul săŭ, că-'mî plăcuse foarte mult, dar el nu luă seamă la cuvintele mele și urmă:

— Mama mea e din München.

Apoî, după două minute:

— Tatăl meŭ e din München...

Și'n fine, după treî minute:

— Sora mea e din München.

Fără îndoială, pricepuî că era peste putință să am alte convorbirî cu acest bîet cap, întunecat și gol.

Seara, cînd auzi *L'Angelus*, îmî strânse mîna și se depărtă șoptindu-mî:

— Clopotul sună!...

Din ziua aceia ne făcurăm prietenî.

*
* *

Nu maî era chip să mă scap de el; în fiecare zi mă căuta și se ținea după mine, pretutindenî. Cîte o dată îmî aducea florî. Cînd îî adresam o mîngîîere prietenească, saŭ îl luam de braț să ne plimbăm singurî prin aleele parculuî, se lipea de mine cu acea plăcere a timizilor, carî se știŭ iubițî. Și mă gîndeam: copilul acesta bolnav nu fusese nicî o dată iubit și mîngîîat?

Văzîndu-mă că stau une-orî la soare, îmî repeta cu un fel de gravitate de a mă convinge:

— Soarele e plăcut!

Intr'o zi, îî arătaî cîte-va femeî frumoase și'l întrebaî dacă 'î plac. Voiam să știŭ dacă n'are vițiul, caracteristic bolnavilor de felul săŭ.

El zîmbi sfios și scoase din buzunarul redingoteî un portret, păstrat într'un plic albastru. Și pe cînd priveam portretul, — era un frumos cap blond de fată,—el îmî șopti, cu o discreție adorabil de ridiculă:

— Emilia!...

Apoî după un minut:

— Emilia e din München.

Eŭ numaî de cît îmî schițaî în imaginație cadrul uneî idile: un idiot iubit de o fată frumoasă și cu minte. Pe urmă, îl întrebaî (trebuia să adun material 1 psihologic):

— Aî iubit-o?

Henri tace; îșî întîrzia cam mult răspunsul, mî-era teama să nu-l amîne, pentru a doua zi.

Eŭ repetaî întrebarea:

— Aî iubit-o?

Și așteptam, cu ceasul în mînă răspunsul. După treî minute el îngînă:

— Emilia m'a sărutat pe ochî...

In cîte-va cuvinte,—o poemă!

Mă uitaî aproape în ochiî luî, — singurele părțî la care natura lucrase cu o finețe artistică, punînd într'înșiî nuanțele albastruluî celuî maî dulce, și acoperindu'î sub cea maî melancolică umbră a genelor.

Cîte reflecțiî în fața acestor ochî sărutațî!... Imî aduceam aminte de atîțî oamenî, despre carî nu maî știu nimic, plîngîndu-se de-a nu fi fost nicî odată iubițî de femeî. Eraŭ straniî oamenii aceîa, urîțî saŭ schilozî, carî aveaŭ inimî marî, inimî nebune pentru a iubi.

Ca și Henri, poate, eî nu păstrau altă fericire de cît un nume saŭ un portret...

*
* *

In ziua cînd am plecat din *Reichenhall*, prietenul meŭ era trist și neliniștit, cum nu'l văzusem nicî odată.

Imî repeta la fie-care minut:

— Tu plecî?... Tu eștî din România?

Și cînd îî arătam cu un gest larg că țara mea e departe, el privia aîurit în zare.

Ca să știu dacă mă va ține minte, l-am întrebat să'mî repete numele în grabă. Spre nespusa mea surprindere, răspunsul săŭ n'a întârziat de astă-dată, nicî două secunde!

La despărțire,—ca și Emilia,—i-am sărutat ochiî, în carî eraŭ lacrămî.

Tradem

MOSTRE DE LITERATURA ZILNICA

Se cere în ziua de astă-zî numaî de cît, ca și gazetele zilnice să cultive literatura; așa e în toate țările, și prin urmare așa trebuîe să fie și la noî.

Publicul e tiran, el nu vrea să știe că pentru a se face literatură trebuiesc maî întâiŭ literatorî; dar și gazetele sînt șirete și invenționase— că d'aia sînt gazete;— înlocuiesc pe literatorî cu traducătorî, și situația e salvată!

— Salvată și nu prea în tot-d'auna, îmî respunde în acest moment glasul desperat al unuî cititor al ziaruluî *Romînul*, căcî uite ce literatură îmî servește gazeta mea!

Imî arunc ochiî asupra loculuî obicînuit unde se refugiază literatura în gazetele zilnice și citesc titlul: *L. A. Daudet, Motcoliî*.

— E o greșală de tipar și nimic altceva. Trebuia să fie *Morticoliî*,

— Lasă titlul, citește maî departe.

Citesc:

«Cu toate astea camarazii meî îmî repetaŭ: *Bah*, dacă *tu* veî cădea la examen *te veî apuca din noŭ cu* linsul picioarelor». *Finiî* prin *a cere cuvîntul* acesteî locuțiunî curente».

Traducătorul cere cuvîntul? Să i-l dăm maî departe:

«Sosiî la ușa saleî nefaste. O forțaî *inima bătênd*...

«... Eî *să răsuceaŭ* de rîs și eleviî lor îî imitaŭ».

Nu-î mirare.

— «*Ah ah, ah!* mormăi Gigade, *ea* este admirabilă, *ultima* luî sidonie. (Nicî că să poate maî admirabilă). *Imaginați-vă* că *el a pus în jocul meŭ* pe Crudanet!

«Eî, dacă aș putea lua tipsia la etatea mea? *Iată asta ar fi farsă*!»

Adevĕrat farsă.

«Fiind că ceî bogațî voiesc a fi despoiațî *în forme*, maî bine de cît *a dansa în jurul portmoneuluî lor*...

Cred și eŭ.

«Eŭ îî repetam: *Păzește*, asta ar putea să te coste scump. Dar el îmî răspundea *cu rațiune*: Lasă *decî*, eŭ *mĕ voî trage din afacere*, am pe Crudanet în buzunarul meŭ...»

— Eî, îțî place cum *se trage din afacere* traducătorul meŭ? mĕ întreabă cititorul *Romànuluî*.

— De, ca un om care, după cum se vede, are limba romànească în buzunarul seŭ.

C.

O REMINISCENȚĂ GROZAVĂ

Sînt cîte-o dată veștĭ de-acelea, care, cu toate că le știĭ absolut sigure, că tu însu-țĭ le-aĭ controlat de aproape, nu-țĭ vine totușĭ să le crezĭ, nu vreĭ să le crezĭ, și toată viața staĭ la îndoială întrebîndu-te dacă n'aĭ fost cum va victima unuĭ vis urît.

Cînd am citit prin ziarele franceze că simpaticul, intelegentul, neobositul propagator al ideilor socialiste în Belgia, Jean Volders, a înebunit, de și eram sigur că vestea asta sinistră e adevărată, n'am voit să-ĭ daŭ crezare, și astă-zĭ și în totdeauna nu voiŭ fi în stare să cred că Volders a înebunit.

Cu ideea morțeĭ pare că tot se maĭ împacă spiritul omenesc, mîngîerea alină cu timpul sufletele îndurerate și adesea uitarea vine să vindece cu desăvîrșire durerea.

In tot-d'auna însă ideia că un prieten saŭ un cunoscut a înebunit, se sapă așa de adînc în inima mea, e așa de vie în minte, că nicĭ o dată n'am răușit să scap de vedenia îngrozitoare a spectrelor celor nebunĭ, care mă urmăresc cu încăpățînare, în vis ca și în lumea reală.

Nu știŭ care-ĭ pricina, dar poate că, neasistînd nicĭ o dată în viața mea la agonia unuĭ om care moare, ideea morțeĭ unuĭ prieten nu m'a impresionat nicĭ o dată ca vestea că unul din eĭ a înebunit.

Da, așa trebue să fie. Așa, căcĭ am fost față la spectacolul sfîșietor de durerea cînd unul din buniĭ meĭ prietenĭ, natură blîndă, caracter dulce și îngăduitor, a înebunit fără veste, la doĭ pașĭ de mine, în fața mea.

* * *

De cîte-orĭ văd scris saŭ aud pronunțîndu-se cuvîntul de «nebun», pe *el* îl văd, de spectacolul nebunieĭ *luĭ* mă cutremur.

Și nicĭ măcar nu știŭ dacă prietenul meŭ maĭ trăește, dacă mintea luĭ întunecată n'a adormit de vecie.

Eŭ îl văd mereŭ viŭ în fața mea, și cît de adesea figura luĭ tristă, capul luĭ plecat peste care s'aŭ abătut atîtea suferințĭ și atîtea nenorocirĭ grozave, vin să 'mĭ tulbure pacea somnuluĭ, să arunce peste multe momente vesele din viață, un văl funebru.

Și era așa de cuminte, așa de bun, așa de prietenos înainte de-a înebuni; iubirea luĭ pentru ceĭ nenorocițĭ era așa mare și de sinceră, judecata luĭ așa de dreaptă și de limpede, în cît nebunia asta m'a impresionat și m'a înfricoșat cu atît maĭ mult, cu cit era maĭ neașteptată.

Totușĭ însă, pentru un observator bun care i-ar fi cunoscut viața toată și în cele maĭ micĭ amănunte, trăsăturile vecĭnic îndurerate ale figureĭ luĭ, jalea adîncă care i se citea mereu în ochĭ, timbrul grav și melancolic al voceĭ care părea ecoul uneĭ suferințĭ fără marginĭ, prea marea luĭ bunătate și nemărginita luĭ indulgență pentru toate greșelile și slăbiciunile celor cu care se afla în contact, toate arătaŭ că nenorocitul meŭ prieten nu era un om ca noĭ toțĭ: o lume ideală saŭ casa de nebunĭ puteaŭ singure să'l adăpostească, — și a ost dus la casa de nebunĭ.

* * *

Prietenul meŭ era bulgar.

Pe cînd avea nouă-spre-zece anĭ, isbucni ultimul răsboiŭ dintre rușĭ și turcĭ.

In orășelul unde se născuse el, orășel mic și liniștit care-șĭ ascundea căsuțele luĭ curate în valurile de verdeață ale nenumăratelor sale grădinĭ, incendiul, jalea, vărsarea de sînge și barbariile cele maĭ îngrozitoare luară într'o clipă locul liniștei adîncĭ de maĭ înainte.

In zorĭ de ziuă, pe cînd lumea începea abia să se deștepte din somn, cîte-va bande de bașibuzucĭ sălbatecĭ năvăliră în tîrg, îĭ puseră foc din toate părțile, și crudul măcel al celor nevinovațĭ începu fără milă, fără cruțare.

Tatăl și mama prietenuluĭ meŭ fură printre cele d'întăĭ victime. Sub ochiĭ luĭ cuprinșĭ de-o spaimă încoherentă, nebună, bașbuzuciĭ măceliră pe biețiĭ nenorocițĭ, și unul maĭ selbatic ca toțĭ, despărțiĭ capul femeiĭ de trupul încă palpitînd de viață, îl înfipse într'o suliță și porni cu el pe strade.

O soră a luĭ care era însărcinată de maĭ multe lunĭ, a fost violată și în urmă spintecată de un alt bașibuzuc, iar cadavrul inform al copiluluĭ a fost luat de restul bandeĭ cu loviturĭ de picioare și asvîrlit în praful de pe stradă, la lumina soareluĭ.

Ceĭ doĭ frațĭ aŭ fost legațĭ cu funiĭ de gît i tîrîțĭ departe, în vre-un maidan izolat, unde cadavrele lor mutilate aŭ trebuit să fie aruncate pe un alt morman de cadavre.

Singur prietenul meŭ, din nenorocire pentru dînsul, a scăpat viŭ și nevătămat.

Banda era grăbită și se auzeaŭ pe afară strigăte că s'aŭ descoperit în unele case lăzĭ pline de banĭ, și aŭ plecat cu toțiĭ într'acolo.

Pe jumătate nebun, aproape fără cunoștință, nenorocitul stătut înghesuit într'un colț, cu părul vîlvoĭŭ, cu ochiĭ eșițĭ afară din orbite, cu spume la gură și cu mîinele adînc încleștate una în alta, ca și cum ar fi voit să se roage cuĭ-va, — ceruluĭ saŭ bașibuzucilor nemiloșĭ.

* * *

Bucățĭ marĭ de grinzĭ aprinse, — căcĭ casa ardea deja de mult, — începură să-ĭ cadă în apropiere; fumul și căldura l'aŭ deșteptat din amorțeala groazeĭ fără nume în cara îl aruncase sîngeroasa priveliște de maĭ înainte.

Ca o fiară sălbatică, scoțînd strigăte fioroase, nenorocitul a eșit în stradă și de acolo s'a pus să fugă spre una din barierile orașuluĭ, de-abia acum putîndu-șĭ da seamă în mod limpede de cele ce se întîmplase cu aĭ săĭ.

Un an și maĭ bine a trăit el prin pădrĭ ca animalele sălbatice, mîncînd erburĭ și rădăcinĭ, adsea răbdînd de foame și de frig zile întregĭ.

Afară de aĭ luĭ, nu maĭ cunoștea pe nimenĭ în lume, și chiar de-ar fi cunoscut pe cine-va, unde să-l găsească, în ce colț tăinuit de pădure să 'l afle, căcĭ țara întreagă era acoperită de ruine și de cadavre, și toțĭ fugiseră îngrozițĭ să se ascundă pe unde nemereaŭ.

După retragerea turcilor, s'a reîntors în orășelul luĭ, așa de vesel odinioară și care acum era o grămadă de ruine negre, în mijlocul cărora tăbăraŭ sub cerul liber, pe frig și pe zăpadă, cîte-va sute de oamenĭ zdrențăroșĭ, prigonițĭ mereŭ de foame și de groază.

Cu timpul însă toate se prefac și renasc. Orășelul a început să se reclădească, oameniĭ să-șĭ vadă de treburile lor și să uite încetul cu încetul cele petrecute.

Singur pe lume, prietenul meŭ a reușit totușĭ să-șĭ poată agonisi pîinea zilnică, dar liniștea sufletească nu și-a maĭ putut'o găsi.

Mintea și sănătatea i se zdruncinase prea tare, groaza teribiluluĭ măcel îl urmărea necontenit.

* * *

Maĭ tîrziŭ, printr'o întîmplare fericită, ajutat de cîțĭ-va prietenĭ aĭ familieĭ luĭ, care rămăseseră în viață, a putut să-șĭ sfîrșească studiile întrerupte, și maĭ tîrziŭ să se înscrie la Universitate.

Atîtea suferințĭ grele îĭ dăduseră, cum am spus, o seninătate de caracter și de minte nespusă. Devenise de o sensibilitate extremă pentru suferințele altora, și în sufletul luĭ vibraŭ cu putere toate durerile și nenorocirile pe care le întîlnea la alțiĭ.

Intr'o lume maĭ bună, unde sufletul luĭ îndurerat și abătut ar fi găsit mîngăerea de care avea nevoe ca să șĭ poată tămădui rănile adîncĭ de care suferea, nenorocitul meŭ prieten ar fi scăpat poate de casa de nebunĭ.

O iubire nenorocită, niște părințĭ sălbaticĭ și stupizĭ, carĭ măritară cu sila pe iubita luĭ cu un altul, maĭ bogat și cu o poziție socială maĭ bună de cît a luĭ, i-a dat lovitura de grație.

* * *

Intr'o bună dimineață, o scrisoare din Bulgaria ĭ-a adus vestea că toate iluziile luĭ de fericire eraŭ sdrobite, că viața luĭ nu maĭ avea rost de-aicĭ înainte.

Măsura era plină, coarda prea întinsă s'a rupt, și omul bun, blajin, milos, care n'ar fi fost în stare, pentru nimic în lume, să supere pe cine-va saŭ să-șĭ arăte măcar o enervare cît de mică, și-a eșit din fire.

Stam într'o odae alăturĭ de-a luĭ. Un sfert de ceas după venirea curieruluĭ, am auzit un sgomot infernal în odae la dînsul.

M'am repezit să văd ce e, dar m'am oprit îngrozit pe prag, neîndrăznind să maĭ fac un pas înainte:

Nenorocitul răsturnase masa, canapeaua și toate scaunele, soba era jos în mijlocul odăeĭ și el se tăvălea pe jos, cu ochiĭ sîngerațĭ, cu gura schimonosită, cu figura sgîriată și scoțînd țipete nebune, gemete sfîșietoare.

Cînd m'a văzut, s'a oprit din țipete, s'a uitat sperios la mine, s'a sculat în picĭoare și cu ochiĭ rătăcițĭ, cu mîinele țapene și cu toate degetele resfirate, s'a retras în colțul odăeĭ, s'a îngrămădit acolo și a început să plîngă de-țĭ sfîșia inima.

Printre sughițurĭ se distinvea un singur cuvînt: *bașibuzuc*, și în colo cîte-va cuvinte bulgăreștĭ, neînțelese pentru mine.

Spre seară, prin îngrijirea cîtor-va prietenĭ, a fost condus la un ospiciŭ de nebunĭ.

Și s'a lăsat să fie dus fără nicĭ o împotrivire, — numaĭ plîngea mereŭ și se jelea în limba luĭ.

* * *

De atuncĭ nu maĭ știŭ nimic de dînsul, nebunia luĭ mă urmărește însă și acum, și acum il văd cum se îngrămădește în colțul luĭ și plînge cu capul între mînĭ.

Si simtcă în viața mea nu'l voiŭ putea uita Cuvîntul de «nebun» mi'l amintește necontenit, cu aceașĭ impresie puternică ce în momentul cînd l'am văzut nebun.

X. S. Z.

PĂRUL ALB

Albirea păruluĭ e o chestie gravă în lumea asta, maĭ importantă pentru marea majoritate a lumeĭ de cît toate luptele politice, de cît toate cercetările științifice, de cît toate operile artistice.

Ce fiorĭ dureroșĭ strîng inima aceluĭ care descopere primele fire albe strălucind printre firele negre saŭ blonde.

Orĭ cît ar fi cine-va de optimist, de pesimist saŭ de indiferent pe lumea asta, chear stoicul rece și nepăsător, chear adoratorul Nirvaneĭ care trece prin lumea fără plăcerĭ și fără durerĭ, nu poate sta nepăsător în fața primelor fire albe, primul semn al declinuluĭ viețeĭ, primul pas serios spre recele și întunecosul mormînt.

Eŭ unul, o spun drept și cu rușinea mea, cînd am zărit pentru întiia oară fire albe prin păr și prin barbă, am îngălbenit fără voe, mîinile mi s'aŭ lăsat inerte de-alungul trupuluĭ, și cu privirea strînsă mă uitam la chipul meŭ palid din oglindă, și mi se părea că-ĭ chipul unuĭ condamnat la moarte, ale căruĭ zile sînt scurte și numărate.

Da, firele albe sînt primele avertismente ale morțeĭ fatale și îngrozitoare, ele îțĭ amintesc pentru întiia oară în vieața și în mod inexorabil teribilul adevăr:

Memento quia pluvis es!

* * *

Și încetul cu încetul, peste elanul tinerețeĭ, peste iluziile fermecătoare, peste tot re-a fost viață zvînturată, nebunie dulce, visurĭ de fericire, se așterne mereŭ zăpada perilor albĭ, preludiul giulgiulul alb și rece în care trupul fără viață va fi închis și dat pradă vermilor. Și pe măsură ce sporesc firele albe, drumul vieței devine maĭ greŭ, maĭ spinos. Copilăria bătrînețelor, copilărie morăcănoasă și tristă, copilărie neputincioasă și lipsită de mîngiierĭ și de iubire, ți se arată la orizontul viețeĭ: țintă dureroasă spre care te tărăștĭ fără să știĭ, fără să înțelegĭ pentru ce.

Cu ivirea primelor fire albe se strecoară în inima caldă de odinioară, în creerul aprins de ideĭ mărețe și generoase, șarpele îndoeleĭ.

Și atuncĭ, pentru prima oară, cu capul fiind plecat pe mînă, cu gîndirea leneșă, cu ochiĭ pĭerduțĭ într'o melancolică aiurire, te 'ntrebĭ. «care-ĭ rostul viețeĭ?»

De aicĭ înainte la fie-care pas în viață, la orĭ-ce sforțare încercĭ să facĭ, părul alb vine să-țĭ amintească dureroșul «la ce bun!»

La ce-țĭ vor sluji toate luptele zilnice, idealurile falnice, dorul și iubirea nemărginită ce și-aŭ găsit loc în inima și în mintea ta, cînd în nesimțirea desăvîrșită, neautul etern e la capătul tuturor acestora.

In haosul fără început și fără sfîrșit a materieĭ inconștiente, conștiința ta mărginită în timp, țĭ se arată ca un fulger trecător, maĭ puțin ca o clipă, maĭ neînsemnată de cît tremuratul aripeĭ unuĭ flutur.

Și viitorul îndepărtat, miile de generațiĭ care se succed miilor de generațiĭ, acel viitor în care mintea ta a aprins un soare strălucit luminînd o lume nouă de frațĭ, îțĭ apare trist și rece, un vis zadarnic, o iluzie fără nicĭ o valoare, cînd, cu ochiĭ speriațĭ zăreștĭ în oglindă pentru prima oară, primiĭ perĭ albĭ.

T.

APOLOGIA FERICIREĬ

Sebastien Faure, unul din ceĭ treĭ-zecĭ de anarhiștĭ carĭ aŭ fost dațĭ în judecată înaintea Curțeĭ cu jurĭ din Paris, scriitor de valoare și unul din ceĭ maĭ marĭ oratorĭ din Franța, a pronunțat o admirabilă apărare, pe care o traducem *in extenso*, dintr'un ziar francez.

Iat'o:

Acuzația nu poate aduce nicĭ o vină împotriva mea; ea nu arată nicĭ un fapt, ci se mulțămește numaĭ să spue în termenĭ foarte vagĭ: «Sebastien Faure face parte din numărul acelor Intelectualĭ carĭ aŭ contribuit cu mult la desvoltarea ideeĭ de libertate; de cîțĭ-va anĭ, el a desfășurat pentru vulgarizarea asta o mare activitate. Iată-ĭ crima; trimeteți-l la ocnă!»

Pentru ultima oară, d-nilor, dacă neg cu energie că așĭ fi luat parte saŭ că așĭ fi comis atentate, recunosc bucuros că mi-am jertfit ceĭ maĭ frumoșĭ anĭ aĭ viețeĭ pentru propagarea ideilor pe care lucrările și cugetările mele mi le-aŭ arătat că sînt drepte, și despre falșitatea cărora nimenĭ nu m'a putut convinge pînă astă-zĭ.

Da, am crezut că e dureros și nedrept ca milioane de copiĭ să fie lipsițĭ de hrana trebuincioasă desvoltăreĭ lor fizice, intectuale și morale; că e dureros și trist să vezĭ oamenĭ, carĭ după ce aŭ desvoltat și întreținut bogăția publică printr'o muncă de treĭ-zecĭ, patru-zecĭ și cincĭ-zecĭ de anĭ, să fie expușĭ la o bătrînețe sărăcăcioasă și umilită; că e dureros și nedrept să vezĭ femeĭ și fete condamnute, pentru a putea mînca, să-șĭ prostituiască trupul, să-șĭ vindă mîngîerile și sărutările lor, cîtă vreme ar fi așa de dulce pentru ele să acorde toate acestea numaĭ din iubire; e dureros și nedrept ca o mulțime de producătorĭ să fie, din pricina lipseĭ de lucru, expușĭ, de la o zi la alta, îngrozitoareĭ foame; e dureros și nedrept ca, după cum o constată chear statistica oficială, să moară în fie-care an — numaĭ în Franța — maĭ mult de o sută de miĭ de persoane, victime ale foameĭ și ale urmărilor eĭ.

Și am crezut că suferința—afară de aceea care ĭe pricinuită de boala, de moartea, de perderea acelora pe care îĭ iubim — poate să fie inlăturată și că viața, poate să devie pentru toțĭ, frumoasă, veselă și plină de desfătare; am crezut că figurile, în loc să poarte urme de dureroase lacrimĭ, ar putea să fie luminate de trăsăturile nepăsăreĭ saŭ ale veselieĭ; am crezut, în sfîrșit, că dacă a ușura cîte-va nefericirĭ însamnă a face o bună acțiune, a le suprima pe toate însamnă a face o acțiune și maĭ bună.

Da, am crezut toate astea, le cred încă, și simt că le voiŭ crede în tot-deauna.

Și totușĭ dacă, cu admirabila sa elocvență, D. procuror-general ne-ar fi demonstrat că, orĭ cît ar fi de nobile și de drepte, aceste aspirațiĭ sînt nefaste adevăruluĭ, progresuluĭ, așĭ fi ars în public ceea-ce ĭerĭ încă, adoram; așĭ fi mărturisit în mod solemn greșelile mele, m'așĭ fi lepădat de cele greșite și mi-așĭ fi luat angajamentul de-a combate aceste ideĭ perverse cu o energie și maĭ mare de cît aceea cu care le-am aparat.

Ce triumf pentru ministerul public! Și nu din pricina umileĭ mele personalitățĭ, ci din pricina împrejurărilor—ce lovitură s'ar fi dat aceasteĭ doctrine! Dar această glorioasă sarcină nu l'a atras de loc pe D. procuror general și D-luĭ se mărginește, D-lor jurațĭ, a vă cere să condamnațĭ pe un om care n'are fericirea să simtă, să cugete și să raționeze ca D-luĭ, ca și cum s'ar putea nădăjdui că cel condamnat va duce cu el și *Ideea* la ocnă, *Ideea* care face dejă să tresară atîtea inimĭ; ca și cum această condemnare ar trebui să facă maĭ puțin simțită și maĭ puțin urgentă deslegarea problemeĭ sociale care turbură epoca noastră și pasionează pe toate inteligențile alese, pe toate inimele generoase!

Domnilor, sînteți părințĭ și vă iubițĭ copiiĭ? Eĭ bine! și eŭ îĭ iubesc. D-voastră muncițĭ ca să le pregătițĭ un viitor de bunăstare și de fericire; și eŭ muncesc ca să le asigur acest viitor. Toate sforțările dumnea-voastră tind a înlătura toate greutățile drumuluĭ lor; toate sforțările mele aŭ ca țintă să facă din calea asta o cale așa de frumoasă, așa de largă și așa de înflorită, în cît tinerele și iubitele odrasle să o poată străbate cu deliciŭ. Vedețĭ dar că dacă sînt asociat cu cine-va în lume, apoĭ cu d-voastră sînt asociat! Nu sînteți, după cîte știŭ, niscaĭ făcătorĭ de rele; și în această înțelegere stabilită între vrîstnicĭ în favoarea celor maĭ tinerĭ, mă măgulesc cu ideea, că dintre noĭ toțĭ, nu sînt eŭ acela care pune maĭ puțină ardoare întru îndeplinirea acesteĭ sarcinĭ.

Decĭ, pe căĭ deosebite, urmărim cu toțiĭ acelașĭ scop. Sînteți oare sigurĭ că drumul vostru e maĭ sigur, maĭ drept și maĭ bun de cît al meŭ?

Sînteți oare sigurĭ că voĭ ațĭ apucat calea adevăruluĭ și eŭ calea greșeleĭ?

Gîndiți-vă, domnilor, că trăim în veacul aburuluĭ și al electricitățeĭ. Mulțămită tiparuluĭ care, cu o repeziciune uimitoare, duce gîndirea în cele patru colțurĭ ale lumeĭ, mulțămită desvoltăreĭ spirituluĭ omenesc și mareĭ desvoltărĭ a instrucțieĭ, cutare evoloție eare, odinioară, ar fi cerut veacurĭ ca să se săvîrșească, se îndeplinește, în zilele noastre, numaĭ în cîțĭ-va anĭ. Nedreptatea de astă-zĭ poate lua sfîrșit mîine; ce remușcărĭ și ce rușine vă pregătițĭ dacă, în curînd, aceĭ scumpĭ micuțĭ despre carĭ v'am vorbit, făcîndu-se marĭ, ar afla că un om care a îndrăznit, în 1894, să predice iubire și libertatea și să propage ideea «fericireĭ universale», a fost condamnat la ocnă *pentru această crimă* si că voĭ ațĭ făcut parte dintre aceia carĭ l'aŭ condamnat.

Vaĭ! dacă acel care a murit pe această cruce, la umbra căreia vă vețĭ da astăzĭ verdictul, dacă acela ar putea vorbi, el v'ar zice: «Oamenĭ, aruncați-vă ochiĭ asupră-mĭ și privițĭ chinul rușinos la care am fost condamnat! Ce am făcut eŭ oare? Predicasem oamenilor ridicarea demnitățeĭ; le-am spus că sînt toțĭ fiĭ aĭ aceluiașĭ tată și ca atare trebuiaŭ să se iubească; le-am animat curajul vorbindu-le de cetatea cerească unde totul va fi fericirea suverană și fără sfîrșit! Dar Fariseiĭ, prințiĭ și popiĭ aŭ denaturat apostolatul meŭ, mi-aŭ falșifisat rolul. Oamenĭ, nu ascultațĭ pe prințĭ și pe popĭ și nicĭ pe Fariseiĭ de astă-zĭ, și cruțați-mĭ durerea și rușinea de-a vedea reînoindu-se în fața mea infamia a căreia jertfă am fost și eŭ».

Domnilor, fie ca vocea acestuĭ mare filosof, de la înălțimea celor nouă-spre-zece veacurĭ ce ne despart de dînsul, să acopere vocea acelor carĭ vă vorbesc numaĭ de răsbunare și de represaliĭ.

Domnilor, vi s'a spus: «Faceți-vă datoria!» Eĭ bine! Vă conjur să v'o facețĭ. Datoria d-voastră e de a reda libertățeĭ pe niște oamenĭĭ, carĭ, orĭ-carĭ ar fi părerile lor, nu sînt culpabilĭ de crima de care sînt învinuițĭ. Datoria D-voastră, e de-a pronunța un verdict de achitare. V'o jur D-lor, că verdictul pe care vi'l cer va fi un verdict de lealitate, de indpendență și de dreptate!

In urma acestuĭ admirabil discurs, Sébastien Faure a fost achitat dimpreună cu alțĭ două-zecĭ de anarchiștĭ, acuzațĭ în mod stupid și pe nedrept de «înțelegere pentru a comite furturĭ și asasinate».

Lector.

TIPURĬ DIN ȚARA

ROMÂNUL DE PROFESIE

Pe lîngă cele vr'o cincĭ milioane de romînĭ de naționalitate, țara noastră maĭ numără și vr'o câte-va sute de romînĭ de profesie.

Romînul de profesie se numește de obiceiŭ Caracudis, Lichelopolu, Pușlamov saŭ Crapulinsky. Adesea el poartă și nume romîneștĭ de origine maĭ mult saŭ maĭ puțin recentă.

Romînul de naționalitate este, și are ferma hotărîre de a rămînea toată viața luĭ, romîn. Romînul de profesie își umflă burta, să bate cu pumniĭ în piept și susține «sus și tare» că «trebue începută o agitație colosală» și «o campanie virulentă» pentru adovedi romînuluĭ că trebue să fie romîn.

— Cine e romîn să ridice capul! strigă romînul de profesie,—iar romînul de naționalitate dă din cap nedumerit și se întrebă pentru ce ridicarea din cap n'ar fi permisă de pildă și chinezilor.

— Dacă vorbeștĭ așa nu eștĭ romîn, căcĭ loveștĭ direct saŭ indirect în *chestia națională*! țipă romînul de profesie cu spume la gură. Să fiĭ romîn, că-țĭ daŭ la cap!

Chestia națională este cîmpul de opera-

DIN VIAȚA MILITARĂ

MARI!

In lunga și 'n vecĭnic neuitata mea trecere prin armată, am întîlnit multe maniĭ, unele maĭ periculoase de cît altele. Oamenĭ carĭ beaŭ «la nemurire», oamenĭ carĭ băteaŭ așa din senin «pentru a preveni răul», alțiĭ carĭ aveaŭ toate vițiile Orientuluĭ, Occidentuluĭ, Suduluĭ și Norduluĭ; tot ce-șĭ poate închipui mintea omenească și tot ce nu pot fabrica nicĭ chiar visurile, tot am întîlnit, acolo în împărăția onoruluĭ, ordineĭ și disciplineĭ...

Dar nicĭ o patimă nu mi-a apărut maĭ primejdioasă pentru siguranța Statuluĭ, ca patima poezieĭ. De cînd s'a aruncat prin gazete afirmația că este posibilă căsnicia între Muză și Pampon, de atuncĭ omul-vătraĭŭ căznește pe nefericita luĭ mireasă, maĭ răŭ de cît la compania de disciplină. O tratează maĭ barbar ca pe dezertorĭ. Gimnastică, ploton de pedeapsă, ranița în spinare, butucĭ, carcere, chemarea draculuĭ de la lampă, scoaterea tesacuļuĭ din scîndurĭ cu dințiĭ, corvadă, — tot sufere sărmana femeĭe înaripată!

O dată, eram într'un regiment în care molima versificăreĭ se întinsese teribil, ca pecinginea, ca mojicul la cașcaval, ca foaĭa mea de pedepse. Ofițerĭ, sub-ofițerĭ, caporalĭ și soldațĭ, toțĭ eraŭ cuprinșĭ de virusul poetic. Dacă vedeaĭ un om într'un colț, mișcînd din mînă și privind în toate părțile, — trebuia să știĭ că se pregătește un noŭ asasinat în versurĭ. Nu te-ar fi prins mirarea dac'aĭ fi auz it că don colonel a dat un ordin de zi rimat, nicĭ dac'aĭ fi auzit că în rețetele mediculuĭ chinina rimează cu antipirina, nicĭ dac'aĭ fi auzit pe don căpitan scandînd comenzile ca Virgiliu, nicĭ, maĭ ales, dac'aĭ fi aflat că furierul împlinește deficiturile misterioase cu niște cifre fanteziste, — versurile unuĭ furier...

Și de ce toate astea?

Originea epidemieĭ este următoarea:

Un locotenent, ale căruĭ mustățĭ rivalizaŭ cu ciucuriĭ de la drapel, izbutise să-ĭ se publice într'un fel de revistă țivilă, — în schimbul uneĭ liste de abonament pe care delicuentul o complectase,—o sumă de poizèle maĭ mult saŭ maĭ puțin lungĭ și maĭ puțin de cît de loc corecte. De cîte orĭ apărea revista, autorul o aducea la popota ofițerilor. După masă, cînd sfîrșă ultimul pahar de «Odobeștĭ vechĭŭ», camaradul ofiliteĭ Muze luă fascicula și dedea cetire «versurilor care promiteaŭ», cum zicea într'o notă Directorul Revisteĭ.

Toțĭ ascultaŭ cu smerenie. Uniĭ zîmbeaŭ cu satisfacția pe care o dă spiritul de corp, alțiĭ se simțeaŭ înfiorațĭ de cascada cu rime care se amestecă în aĭer cu aburiĭ cafeleĭ, ceĭ maĭ bătrînĭ meditaŭ, ceĭ maĭ tinerĭ sughițaŭ melancolic. Insușĭ colonelul aprecià mult pe ofițerul săŭ, care 'nălța așà de sus și așà de bine prestigiul Regimentuluĭ. Vezĭ că erà pe vremea cînd începea și 'n armată a se recunoaște că ofițerul «Moș Teacă» trebue să dispară, înlocuindu-se cu aceea ce se numește de regulă «ofițer cult».

Da, Topoloveanu era «ofițer cult». Căcĭ în afară de regiemente, el poseda,— se zicea, — întinse cunoștințe țivile. Dovadă? Eĭ, bravo! Dovadă, versurile luĭ.

Mari, permite-mĭ dragă, frenetic să-țĭ șoptesc
O dulce poezie: Mari, ah! te iubesc!

Mari! Cine n'a iubit o Mari în viața luĭ? Și cine n'a «dedicat aceste versurĭ» uneĭ Mari oare-care, chiar dacă pe iubita luĭ o chema Luxandra și chiar dacă n'avea nicĭ o iubită? In poezia romînă, Mari nu era un nume propriŭ, ci un simbol. Odinioară, poețiĭ romînĭ spuneaŭ drăguțeĭ lor «vergură de amoare», maĭ tîrziŭ i-aŭ spus «virgină grațioasă», apoĭ Alexandri a introdus pe «copilă», maĭ în urmă Eminescu, poetul nostru cel maĭ rafinat în *materie* de iubire, ne-a înzestrat cu «înger», cu «femee» și cu «fecioară». Să pofteștĭ azĭ să-ĭ facĭ Dumneeĭ o poezie fără ca să-ĭ aplicĭ epitetele făurite de Eminescu! Să pofteștĭ să-ĭ zicĭ Mari, copilă saŭ virgină, — maĭ ales virgină! Ar fi ca și cum i-aĭ cumpăra un Malacoff saŭ o pălărie eșită de la modă. Eĭ bine, între «copila» și «femee» a fost «Mari». Creiată de Scurtu în versurile celebre

Cînd luna în lacurĭ își scaldă fața...

. . . .

Ma-a-a-a-a-ari,
Ma-a-a-a-a-ari,
Mari repetă în rîpe-adîncĭ!

Mari a trecut prin epoca eĭ, ca un consemn, ca un ordin de la comenduire.

Topoloveanu, a căruĭ «Lyră» înțelegea disciplina, a cîntat și el pe Mari, pentru ca să se supuĭe curentuluĭ. Aceasta a și făcut tăria luĭ ca poet: el nu s'a ridicat de-asupra mijlocieĭ contemporanilor săĭ, și eĭ l'aŭ admirat pentru că *el* era *eĭ!*

Și, dacă așa eraŭ contemporaniĭ țivilĭ, vă putețĭ închipui ce eraŭ contemporaniĭ cu epolețĭ! Cînd cetea Topoloveanu «una proaspătă», masa se prelungea pînă după «*post-meridiane*», în ciuda «ofițeruluĭ de aprovizionare», pe care-l amenința deficitul la capitolul «vin», și în ciuda soldaților, carĭ aveaŭ a face în ziua aceea cu niște ofițerĭ bețĭ de ambrozie și de nectar!

Se 'nțelege, Topoloveanu era copilul rîsgîiat al Regimentuluĭ. La ziua luĭ «onomastică», la Paștĭ, la Crăciun, la Anul noŭ, la patronul regimentuluĭ, la serbătorĭ naționale, colonelul îl chema în totdeauna seara la ceaiŭ, ca să arate mosafirilor țivilĭ că Spada și Lyra sînt amice. Atuncĭ Topoloveanu își dregea nasturiĭ, își ajusta tunica, scotea maĭ în evidență caucĭucul de la cravată și începea să citească «Armia romînă saŭ căderea Plevneĭ», poem care făcea prin măreția și prin violența luĭ să mîrĭie Bulică de sub masă. Orĭ devenea liric și cetea «Fluturele și roza», elegie care făcea pe cocoana coloneluluĭ să esclame, cu capul pe umărul drept și cu ochiĭ în tavan à la Maica Precista nemțească:

— Ah! Asta-ĭ janru mĭeŭ!

Iar la urmă, cînd fluturele spune rozeĭ:

Și de-acuma 'n fericire
Vom trăi ca camarazĭ,
Și trecînd la nemurire
Vom fi ah! ca și doĭ brazĭ, —

coloneasa erà în delir melancolic, colonelul rămînea prostit, iar Bulică dădea din coadă în semn de adîncă satisfacție.

* * *

Gelozia însă este partea poeților «pe acest amar pămînt», cum se exprima așa de trist poetul-ofițer Topoloveanu.

Da, el răpise inima multor duducĭ care citeaŭ pe Monte-Christo, el sedusese multe văduve cărora le redeșteptase în piept patima iubireĭ, el cucerise chiar inima de bronz a coloneluluĭ, — și tocmaĭ de aceea toțĭ camaraziĭ doreaŭ să-l imiteze.

De atuncĭ dată în Regiment pacostea versurilor.

Sergentul meŭ major mă 'nebunea. In fie-care zi, după raport, mă lua în cancelarie și, după ce mă trată cu «o

ție al romînuluĭ de profesie. Pentru exploatarea acesteĭ chestiĭ, el se constitue în *comitete* cu menirea de a exercita un control riguros asupra naționalismuluĭ fie-căruia în special și al tuturora în general.

Ca *persoană particulară* în tot d'a-una o perfectă secătură, romînul de profesie, în calitate de *comitet* ia în ochiĭ săĭ propriĭ niște proporțiĭ colosale. In această calitate el redactează *Procese verbale* și *Declarațiĭ* prin care «pune la index naționalismul D-luĭ X. saŭ Y.» saŭ «atrage atențiunea ziaruluĭ *Cutare* d'a nu maĭ lovi nicĭ direct în chestia națională».

Pe strade, romînul de profesie își plimbă cu mîndrie importanța sa de «factor național» și de membru al importanteĭ asociațiuniĭ «La adevărata chestie națională».

La birt, la cafenea, el nu vorbește decît despre «agitațiile» și despre «campaniile» pe care are de gînd să le poarte. A scris ierĭ un articol fulgerător, în care a dovedit că romîniĭ, dacă vor să fie romînĭ, trebue să fie unițĭ, iar mîine va arăta într'un alt articol, că chestia națională este și trebue să fie o chestie de viață saŭ de moarte pentru poporul romîn.

Visul romînuluĭ de profesie este o misiune în străinătate, «pentru că agitațiunea trebuĭe susținută pe toate căile și cu toate *mijloacele*».

Căile sînt deschise; ar maĭ rămînea ca dintr'un buget național oare-care să i se maĭ dea șĭ *mijloacele*. «Căcĭ nicĭ o cauză mare nu poate să triumfe fără sacrificiĭ».

* * *

Ast-fel *luptă* romînul de profesie.

Vremea însă trece... Romînul de naționalitate rămîne tot romîn... *Comitetele* demisionează pe rînd din lipsă de mijloace și de misiunĭ...

Iar romînul de profesie sfîrșește prin a înainta la funcția de copist într'un minister oare-care.

Rad.

CAMPANIA ELECTORALĂ

Intrunirile. — In Capitală. — In provincie. — Concluzie.

Intrunirile

Campania electorală s'a început deja prin conferințele intime ale celor două partide, prin desele vizite ce fac matadoriĭ ambelor partide «cetățenilor alegătorĭ» și prin chefurile celebre ale luĭ Iancu Brătescu.

Săptămîna viitoare se vor începe întrunirile. De o cam dată se vor ține întrunirĭ pe culorĭ în Capitală, în Craiova și în Ploiești și abia după două săptămînĭ se vor începe întrunirile publice cele marĭ.

In Capitală

Forțele celor două combatanțĭ, în Capitală sînt foarte neegale. Liberaliĭ sînt atît de slabĭ, în cît pînă acum n'aŭ putut să stabilească lista candidaților; eĭ așteaptă întoarcerea în țară a D-luĭ Dim. Sturza. Afară de asta liberaliĭ sînt hotărîțĭ a nu se expune prea mult la aceste alegerĭ, căcĭ trebue să-șĭ rezerve toate forțele materiale pentru alegerile legislative.

Eĭ sînt convinșĭ, de alt-fel, că orĭ cît s'ar trudi, nicĭ odată n'ar putea să aibe șanse de reușită în Capitală, căcĭ alegătoriĭ din Capitală sînt ceĭ maĭ îndărătnicĭ în guvernamentalismul lor vecĭnic.

Cu toate aceste, D-niĭ Palladi, G. Cantacuzino și C. Nacu muncesc foarte mult prin mahalale, ca ast-fel să salveze cel puțin prestigiul partiduluĭ liberal.

Conservatoriĭ, la rîndul lor, se interesează foarte puțin de alegerĭ. Toată campania electorală eĭ aŭ încredințat'o D-luĭ Iancu Brătescu, care fidel tradițiunilor partiduluĭ, a scos din noŭ la iveală pe Foloștină, Ispas, Ghiță-Pușcărie, Popa-Tache, etc. Și aceste ilustre figurĭ, îmbătate de triumful lor sigur, provoacă scandalurĭ nesfîrșite prin mahalale, se leagă fără nicĭ un rost de oamenĭ și-ĭ znopesc în bătăĭ.

Conservatoriĭ nu și-aŭ fixat încă lista. Este însă sigur, că D-niĭ Mihalcea, Seraphim, C. Ghiță Ioan și Ștefan Sutzu nu vor maĭ fi pușĭ pe listă. Este probabil, că lista conservatoare va avea în cap pe D. general Manu, care, însă, nu va aspira de loc să fie ales primar.

In provincie

In provincie, luptele cele maĭ interesante vor fi în Craiova, Buzău, Ploeștĭ, Brăila și Iașĭ.

In Iașĭ, atît conservatoriĭ cît și liberaliĭ sînt divizațĭ.

Liberaliĭ vor avea o listă în cap cu D. Gheorghian; o fracțiune a liberalilor va avea o listă în cap cu D. Scorțescu. Și e probabil, că D. Scorțescu cu amiciĭ săĭ, vor izbuti să se alieze cu radicaliĭ pe baza unuĭ program.

Conservatoriĭ catargiștĭ prezintă o listă în cap cu D. Sculy; iar junimiștiĭ vor avea o altă listă în cap cu D. Pogor, de cum-va pînă la alegerĭ nu se vor înțelege.

In Craiova, conservatoriĭ sînt desbinațĭ în junimiștĭ și lahovariștĭ.

Junimiștiĭ, în cap cu D. Economu, fost prefect, sînt foarte nemulțumițĭ de D. Ulise Boldescu și vor să pună o altă listă în potriva listeĭ polițieneștĭ.

Liberaliĭ sînt foarte neînțeleșĭ, dar e speranță că se vor împăca prin ștergerea din listă a generaluluĭ Anghelescu.

In Buzău liberaliĭ se unesc cu grupul vernescan al D-luĭ Iarca și cu grupul antimarghilomanist al D-luĭ deputat Păcleanu. Șansele liberalilor sînt foarte marĭ aicĭ.

In Brăila conservatoriĭ vor avea două liste. Se crede însă, că disidența conservatoare în cap cu deputatul Negulescu se va uni cu liberaliĭ.

Astfel în aceste cîte-va orașe, șansele liberalilor sînt egale cu ale conservatorilor.

Concluzie

Interesul pentru aceste alegerĭ este aproape nul în întreaga țară. Nicĭ o dată o alegere generală n'a fost maĭ mult ignorată ca acum. Și nu e de mirare, căcĭ marea masă a cetățenilor, milioanele de despoiațĭ s'aŭ scîrbit deja nu numaĭ de cele două partide istorice, ci și de corupția celor 200,000 de alegătorĭ privilegiațĭ.

Vot universal, — unde eștĭ să-ĭ vezĭ? **Inf.**

«Adevĕrul» de mîine!

gazoasă», începea discursul obicĭnuit:

— Știĭ pă Janeta de la «Treĭ colorĭ»... Ah! Mult o ĭubesc... Da 'mi sĕ pare că elevul de administrație clasa a doua, Sărățeanu, ĭ-a 'ntors capu! Eŭ merg acolo în fie-care seară, cheltuiesc cu ea toată solda... și tot ce maĭ pică... și mi sĕ pare că ăla o are pă gratis, numa cu poiziile... Uĭt'te, i-am făcut și eŭ o poizie. Vezĭ dacă e bună:

Ah! Janeto, tu eștĭ crudă,
Nu preferĭ a mă iubi,
Dar îțĭ jur 'n eternitate,
Că pentru tine-oiŭ muri!

După cetanie, urma o pauză. Sergentul-major mă privea cu spaimă, pe cînd eŭ cercam să-l conving că a făcut «un cap de operă, nu alt-ceva». Cum îmĭ mulțumea bĭetul om, cum mă cinstea cu țigărĭ de damă cu carton și cum îmĭ dădea bilet de voie seara! Maĭ ales dacă-ĭ ștergeam un cuvînt și i-l înlocuiam cu altul, atuncĭ era pe deplin convins că în adevăr mă ocup de el...

Intr'o zi, a venit la mine desperat. Iĭ dusese Janeteĭ o poezie, fără să mi-o arate mie în mod prealabil. Poezia începea așa:

Spunețĭ, spunețĭ, mîndre stele,
Focul lacrămilor mele,
Și voĭ dulcĭ privighetorĭ
Și voĭ parfumate florĭ!...

Dar... ingrata Janetă ĭ-a aruncat poezia în nas, zicîndu-ĭ:

— Nu ți-e rușine să-țĭ fie! Asta-ĭ poezia care mĭ-a dat-o Sărățeanu aseară! Și i-a scos dintr'o cutie de bomboane, — albumul eĭ, — poezia asta întocmaĭ, scrisă de mîna luĭ Sărățeanu, cu litere gotice și cu umbre.

Cred și eŭ. Dacă apucase Sărățeanu maĭ înainte s'o fure din *Dorul!*

Acuma don sergent-major, care trecea de «plastografu lu Sărățeanu», cum zicea Janeta, era pierdut. In loc de

Ah, Janeto, tu eștĭ crudă,

el scria

Ah, Mathildo, tu eștĭ crudă

și, în loc să maĭ meargă seara la «Treĭ Colorĭ», se ducea la «Ursul de aur».

* * *

Canonul cel maĭ mare l'am pățit însă cu căpitanul Gănoiu.

Intr'o zi, mă pomenesc cu el că mă ia de o parte și începe să-mĭ spuĭe foarte trist, aproape plîngînd:

— Poate c'aĭ auzit ce nenorocire mi s'a întîmplat... Știĭ, cît am fost detașat cu compania la Tîrgu-Ocna, nu m'am putut duce acolo cu toată casa. Cheltuiala mare: bagaj, slugĭ... Așa, am luat numaĭ nevasta și am lăsat la Bucureștĭ doica cu copilu, un copilaș de v'o patru lunĭ... Eĭ, ce crezĭ c'am pățit? Cînd mă duc a-l-altă erĭ în Bucureștĭ, găsesc copilu mort!..

Bietul căpitan, plîngea. Se cunoștea că'șĭ iubise copilul și, în fața asteĭ morțĭ, toată răutatea luĭ obicĭnuită dispărea. Dragostea de tată ștergea dintr'odată din inima luĭ împietrită orĭ-ce alt sentiment.

Incercaiŭ să-l mîngîĭŭ, dacă poate fi vre-o mîngîiere în fața unuĭ cadavru pe care l'aĭ iubit. Dar, ștergîndu-șĭ lacrămile, căpitanul îmĭ răspunse repede și cu un aier vesel ca de o bucurie neașteptată:

— Să vezĭ ceva: m'am gîndit la Dumneata tot drumu de la Bucureștĭ pîn' aicĭ.

— A, mă onorațĭ...

— De loc, de loc. Ascultă. Am îngropat copilu, — Dumnezeŭ să-l ierte! — și i-am pus pă groapă o cruce de lemn provizorie. Am de gînd să-ĭ fac un monumentaș mititel. Și pă monumentaș, o poizie! Mi-o facĭ, nu-ĭ așa?

— Domnule căpitane, vă rog...

— Nu, fără vorbă. Mi-o facĭ saŭ nu? Țiŭ foarte mult să fie de dumneata... O facĭ ca din partea neconsolatuluĭ săŭ părinte... Eŭ o iscălesc...

— Foarte bine, o fac.

— Adu mîna 'ncoa. Va să zică parol?

— Parol.

Superior, tată, milă, plictiseală, toate la un loc mă făcură să primesc a face parte din serviciul pompelor funebre. Căpitanul, încîntat, a început atuncĭ să-mĭ dea explicațiĭ.

Bubi S. Gănoĭŭ, de sexu masculin... Născut la 14 Februarie 1883... Decedat la 15 Iunie 1883,... patru lunĭ... Iĭ eșiseră doĭ dințĭ... Tatăl săŭ a plecat cu mama sa la Tîrgu-Ocna... Bubi mort la doĭcă...

Și pe tema asta, mă făcŭ să notez o sumă de lucrurĭ care, învederat, n'aveaŭ nicĭ o importanță pentru lucrarea ce trebuia să fac. Unele amănunte treceaŭ chear dincolo de hotarele caraghiozlîculuĭ. Dar așa sînt toate durerile noastre: ele aŭ în tot-dea-una și o parte ridiculă pentru ceĭ ce nu le simt ca noĭ.

M'am zbuciumat o zi și o noapte. La lumina soareluĭ, la lumina luneĭ, la lumina lămpeĭ, am asudat pe o căldură de patru-zecĭ de grade, ca să alcătuiesc epitaful ăsta ciudat. Mă gîndeam mereŭ:

— Ce ar putea spune un tată copiluluĭ luĭ mort? Ce fel e durerea pe care o simte? Da, el încearcă o pierdere crudă, par'că s'ar rupe o fîșie din propria luĭ inimă... Un copil mort, — nu numaĭ un corp care se pierde; dar o amintire sfîntă... Aĭ iubit o femee și te-a iubit și ea... Iată copilul, iată rodul aceleĭ dragoste adîncĭ... Cîte speranțe, ce monument pentru viitor... Insă copilul moare, ca și cum ar vroi ca din patimile noastre să nu rămîie nicĭ o urmă...

Și tot așa am delirat mereŭ, flăcăŭ care vroiam să mă închipuĭŭ tată!

După o trudă oribilă, înjghebasem poezia. Am pus-o în plic și am trimis-o căpitanuluĭ a casă.

L'am întîlnit peste treĭ zile...

— Nu mi-aĭ făcut nimica! îmĭ spuse el. Aia nu era poezie. Maĭ întîiŭ, rîndurile eraŭ prea lungĭ; pă urmă nu vreaŭ să se potrivească întîĭu cu al treilea și al doilea cu al patrulea, — maĭ bine cîte două-două. Și nu spunea ce vroiam eŭ. Uĭt'te, mi-a făcut Topoloveanu una foarte bună:

Ah! Tu Bubi cum te-aĭ dus
Tocma 'n cerul cel de sus!..
Eŭ eram în Tîrgu Ocniĭ,
Iară tu la țița Doichiĭ
Sugeaĭ lapte pentru viață
Și gustaĭ a sa dulceață...
Aveaĭ ochiĭ prea fierbințĭ
Și-țĭ eșiseră doĭ dințĭ, —
Cînd de-odată Dumnezeŭ
Te luă la sînul săŭ!..
Plîngĭ, Mari, pe Bubișor,
C'a zburat ah! pe un nor
Și nu maĭ vine la noĭ!..

Căpitanul S. Gănoĭŭ!

— Da, da, foarte bună poezie, — am răspuns și eŭ.

— Vezĭ? Tot Topoloveanu, săracu! Frosa a plîns ca un copil, cînd a cetit...

— Care Frosa?..

— Nevastă-mea.

— Atuncĭ cine e Mari?

Căpitanul izbucni într'un hohot de rîs:

— Apăĭ eŭ credeam că te pricepĭ la poiziĭ. Cîn' colo, tufă! Nu știĭ că în poizie trebuĭe să zicĭ «Mari?» Mari e Frosa în poizie!.. Tot Topoloveanu, săracu!

* * *

Noroc că peste treĭ zile m'am bolnăvit de tifos și am intrat în spital. Altfel, te pomeneaĭ că auzeam și despre mîța Reghimentuluĭ c'o cheamă Mari!

A. B.

La administraţia acestuĭ ziar se află hîrtie (maculatură) de vînzare.

Tipografia «Nouă», Gr. Panaitescu, Pasagiul Băncei Naţionale, 19

Tipărit pe hîrtie din fabrica LETEA.